

Yttrande över Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037, TRV 2025/37255

Norrköpings Hamn AB har getts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen.

Inledning

Vi vill inledningsvis kommentera att förslaget är omfattande och väl genomarbetat. Vi gläds åt att budgetramen har utökats och att fortsatt modernisering och utveckling sker utifrån ett trafikslagsövergripande perspektiv.

Vidare delar vi förslagets syn på en ökad omställning inom godstransportsektorn mot robusthet och resiliens. Som konstateras så innebär detta också en förskjutning mot att i högre grad se till systemets långsiktiga tillförlitlighet.

Sammanfattande synpunkter

Norrköpings hamn är ett utpekat riksintresse med en viktig roll för godsflöden i östra Mellansverige. Här finns också en unik nationell kompetens och kapacitet för hantering av tunga projektlaster, särskilt för den svenska exporten av högteknologiska produkter för europeisk energiberedskap och försörjning.

Som en följd av den stadsutveckling som sker parallellt med projektet Ostlänken har Norrköpings kommun utifrån en långsiktig och förankrad plan genomfört omfattande investeringar i en utbyggnad av Pampushamnen på Händelö. Satsningen rymmer även åtgärder för att säkerställa kapaciteten för tungt gods. Mottagning och hantering av sådant gods via järnväg är sedan tidigare säkerställd genom den etablerade Kardonbanan, men ännu saknas en lösning för att möjliggöra motsvarande tillgänglighet för vägtransporter. Vi menar att denna upplevda brist i transportinfrastrukturen riskerar att få betydande negativ effekt för näringsliv och sysselsättning på regional och nationell nivå.

Norrköpings Hamn anser därför att det är av mycket stor betydelse för näringslivet att den sedan tidigare diskuterade vägförbindelsen till Händelö och Pampushamnen (benämnd Händelöleden) beaktas i den nationella planen, och ges en tydlig prioritet. En sådan åtgärd skulle också ha hög samstämmighet med transportpolitikens funktionsmål att bidra till utvecklingskraft i hela landet.

Fördjupade synpunkter

Norrköpings hamn är ett riksintresse och har en viktig funktion som intermodal nod, med nära och integrerade kopplingar mellan sjö, väg och järnväg. Vi uppskattar därför det pågående arbetet kring att främja intermodala lösningar, inklusive gröna sjöfartskorridorer, och framtagningen av trafikslagsövergripande handlingsplaner.

Vi delar förslaget analys kring en framtida ökad containerisering och därmed en fortsatt ökning av containerhanteringen, där Norrköpings hamn som en av landets större containerhamnar sannolikt kommer att spela en än mer central roll i godstransportsystemet.

Vidare delar vi bilden av att vissa hamnar har kommit att fokusera mer på specifika typer av gods eller tjänster, och är viktiga för totalförsvaret och andra funktioner. I det avseendet har Norrköpings hamn en viktig funktion, med aktörer inom bland annat drivmedelsförsörjning och högteknologiska produkter för energiförsörjning. Norrköpings hamn har en unik kompetens och kapacitet för hantering av tunga projektlaster, särskilt för den svenska exporten av högteknologiska produkter för europeisk energiberedskap och försörjning. Den viktiga funktionen för utlastning av tungt gods via Norrköpings hamn har också belysts ur ett beredskapsperspektiv via Svenska Kraftnät. Denna kapacitet och funktion är sålunda av strategisk vikt för såväl exportindustrins utveckling som den samhällsviktiga mobiliteten för totalförsvaret.

Norrköpings kommun har under flera år utifrån en långsiktig och förankrad plan genomfört en omfattande satsning och investering i en hamnutveckling i Pampushamnen på Händelö. Detta som en följd av den stadsutveckling som sker parallellt med kommunens åtaganden kring Ostlänken. Händelö och Pampushamnen har därmed vuxit ytterligare i betydelse på regional och nationell nivå. Investeringarna i Pampushamnen innefattar även framtida lösningar för lagring och hantering av tunggod. Mottagning och hantering av sådant gods via järnväg (Hitachi Energy, Ludvika) är säkerställd genom kommunens och statens investering i Kardonbanan, men ännu saknas en lösning för att möjliggöra motsvarande tillgänglighet för vägtransporter (Siemens Energy, Finspång). Denna upplevda brist i transportinfrastrukturen riskerar att få betydande effekt för näringsliv och sysselsättning på regional och nationell nivå.

Händelö och Pampushamnen har växt i betydelse på regional och nationell nivå. Utöver den betydelsefulla hamnverksamheten på Händelö finns här även andra betydande verksamheter och pågående investeringar, med påverkan på transporter och godsflöden. Det gäller bland annat bränsledepåer av nationellt intresse, bl.a. relaterat till Försvarmakten. Vidare kan nämnas Lantmännens byggande av Sveriges största biogasanläggning, som blir ytterligare en del av landets främsta eco-industriella symbios.

I förslaget beskrivs transportpolitikens funktionsmål med syfte att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att skapa en tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Ur den kontexten vill Norrköpings hamn åter lyfta betydelsen av en starkt tillgänglighet till Norrköpings hamn, vilket är avgörande för att möta näringslivets nuvarande och framtida behov av effektiva, säkra och konkurrenskraftiga transporter.

Tyvärr saknas fortfarande den nya vägförbindelse till Händelö och Pampushamnen som har diskuterats i tidigare dialog med staten (benämnd

Händelöleden). Den är angelägen för Norrköpings hamns betydelse för import- och exportindustrin i Mellansverige. Inte minst viktig är denna förbindelse för de frekventa tunga och skrymmande tungtransporter (dispenstransporter) som går från Finspång till Norrköpings hamn. Betydelsen av en ny väglösning för dessa transporter har ökat i samband med att den nuvarande platsen och funktionen för fartygslastning på sikt upphör som följd av stadsutvecklingen och etableringen av Ostlänken, och istället flyttas till en nyanlagda tunghanteringskajen i Pampushamnen på Händelö.

Under 2026 initierar Trafikverket en förnyad åtgärdsvalstudie för ”Tvärförbindelsen E4-Norrköpings hamn-E22”. Norrköpings Hamn anser att det är betydelsefullt att denna satsning beaktas i den nationella planen, och ges en tydlig prioritet samt resurser för sitt genomförande med ett tydligt fokus kring kopplingen mellan Pampushamnen, E4 och Riksvägarna 51/55/56. En sådan åtgärd skulle också ha hög samstämmighet med transportpolitikens funktionsmål att bidra till utvecklingskraft i hela landet.

För Norrköpings Hamn AB

Ola Hjärtström

Vice verkställande direktör